

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rodinný závod jako nově upravený institut

Nový občanský zákoník poprvé upravuje problematiku rodinného závodu. Vzhledem k tomu, že se jedná o zcela nový institut, lze narazit na několik výkladových problémů.

Občanský zákoník definuje, pomocí právní fikce,[1] rodinný závod tak, že za něj *považuje* závod, ve kterém pracují společně manželé nebo alespoň s jedním z manželů i jejich příbuzní až do třetího stupně nebo osoby s manžely sešvagřené až do druhého stupně.[2] Definice zavádí také kumulativní podmínku, že závod musí být ve vlastnictví některé z výše uvedených osob. Aby se tedy mohlo jednat o rodinný závod, musí se na něm účastnit alespoň jeden z manželů.

Kdy nepůjde o rodinný závod?

Pokud nebudou naplněny podmínky shora uvedené definice, tj. závod založí např. sourozenci, příbuzní, rozvedené osoby, nesezdaný pár, nelze hovořit o rodinném závodě. Rovněž o závod nepůjde v případě, kdy by manžel, popř. jiný člen rodiny vlastnil podíl na základním kapitále právnické osoby, v tomto případě by byla vlastníkem právě právnická osoba a nikoli člen rodiny. [3] Diskutabilní může být otázka, zda i v případě, když by člen rodiny vlastnil 100% podíl na právnické osobě, tj. byl by jediný společník či akcionář, se nebude jednat o rodinný závod.

Problematika podílu na zisku

Na osoby, které trvale pracují pro rodinu nebo rodinný závod se hledá jako na členy rodiny zúčastněné na provozu rodinného závodu a těmto vzniká z tohoto titulu právo na podíl na zisku a na věcech, které byly ze zisku pořízeny.[4] Právě otázka výpočtu podílu na zisku bude činit největší výkladový problém. Zákon neupravuje žádné kritérium, ze kterého by bylo možné při tomto výpočtu vycházet. V tomto se přikláním k názoru Hrušákové, dle které *„bude pro výpočet podílu na zisku rozhodná nejen samotná práce pro rodinný závod ale i jiná práce pro rodinu* (např. účast na rodinném závodě bude poskytnuta rovněž osobám, které konají práci v domácnosti a vytvářejí zázemí pro ostatní členy, aby se mohli iniciovat v rodinném závodě). [5] Podílu na zisku je samozřejmě možné se vzdát, avšak za splnění podmínek s odkazem na ust. § 701 věta druhá ObčZ. Vzdání se tohoto práva je možné provést pouze prostřednictvím prohlášení ve formě veřejné listiny.

Zákonné předkupní právo

Občanský zákoník upravuje v ust. § 704 odst. 2 ObčZ zákonné předkupní právo v případě, kdy by měl být rodinný závod zcizen. Zavádí předkupní právo buď k celému rodinnému závodu, ke spoluvlastnickému podílu na závodě nebo k věci, která má dle své povahy a dosavadního určení trvale sloužit provozu rodinného závodu. Ustanovení je nutno chápat dispozitivně, tedy nevylučuje, aby si členové neurčili toto právo jinak či ho zcela nevyloučili.

Společné jmění manželů a rodinný závod

Za předpokladu, že členové rodiny zúčastnění na provozu rodinného závodu jsou manželé, dopadá na ně ust. § 700 odst. 2 ObčZ, které hovoří o tom, že ustanovení o manželském majetkovém právu má aplikační přednost před ustanovením o rodinném závodě. V případě vypořádání práv na zisku z

rodinného závodu se v plném rozsahu uplatní pravidla pro vypořádání společného jmění manželů. Pokud manželé nemají zaveden smluvní režim, všechny přírůstky a celý rodinný závod spadá do společného jmění. V případě smluvního režimu, např. režimu oddělených jmění či smlouvy o zúžení společného jmění, lze touto modifikací přiznat závod pouze jednomu z manželů.

Výkon rozhodnutí prodejem rodinného závodu

Ustanovení § 338zqa zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, obsahuje speciální úpravu pro výkon rozhodnutí prodejem rodinného závodu. Členu rodiny, který se na závodu účastní, avšak není povinným, je umožněno, aby se účastnil dražby a za podmínky, že dorovná nejvyšší podání, mu bude udělen příklep před jinými dražiteli. [6]

Odpovědnost členů za ztráty?

Dle mého názoru by měla být zákonem upravena situace, kdy závod vykazuje ztráty a nedosahuje žádného zisku. Tato neupravená skutečnost, může v budoucnu činit značné problémy, spočívajících v tom, kdo bude nést za případné ztráty odpovědnost. Dle názoru Hrušákové, budou odpovědnost nést pouze vlastníci závodu a nikoli členové rodiny.[7] Přinejmenším by ustanovení o rodinném závodu měly být doplněny alespoň o zajištění závazku ve formě ručení ve vztahu ostatních členů k věřitelům.

Daňové dopady

Zákon o daních z příjmu rekonfiguroval ustanovení § 13 odst. 1 písm. c), ve kterém rozšířil okruh spolupracujících osob s poplatníkem o člena rodiny, zúčastněného na provozu rodinného závodu. [8]

Úprava rodinného závodu bude dle mého názoru hojně využívána. Avšak lze očekávat rovněž mnoho přibývajících sporů a nejasností, a to zejména ohledně odpovědnosti za ztráty, jejíž úpravu zákon opomněl.

Mgr. Markéta Cibienová

e-mail: m.cibienova@seznam.cz

[1] HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655–975), 1. Vydání. V Praze: C.H. Beck,2014, s. 132.

[2] Ust. § 700 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 3. 6. 2015]. (Dále jen „ObčZ“)

[3] HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol., s. 135.

[4] Op. cit. s. 138.

[5] Op.cit.s.139.

[6] Ust. § 338zqa odst. 3 OSŘ.

[7] HRUŠÁKOVÁ, Milana a kol., s. 138.

[8] Ust. § 13 odst. 1 zákona č. [586/1992](#) Sb., zákon o daních z příjmů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 3. 6. 2015]. (Dále jen „DPřij“).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)